

ВПЛИВ ПРОДУКТУ НА КОНФІГУРАЦІЮ ПРОЕКТІВ З ВИРОБНИЦТВА БІОДИЗЕЛЯ

В. Степований, аспірант

Львівський національний аграрний університет

Постановка проблеми. Збільшення темпів використання нафтопродуктів та стрімке зменшення їх природних запасів здатні спричинити глобальну паливну проблему. Монополізація виробництва та реалізації нафтопродуктів породила негативні наслідки для виробників, оскільки це пов'язано з постійним підвищенням цін на паливо (рис. 1), що призводить до підвищення собівартості сільськогосподарської продукції та зниження ефективності виробництва [1].

Як видно з цих діаграм, вартість мінерального палива постійно зростає, що негативно впливає на економіку країни, оскільки в ціну кожного товару чи послуги закладені затрати на пальне.

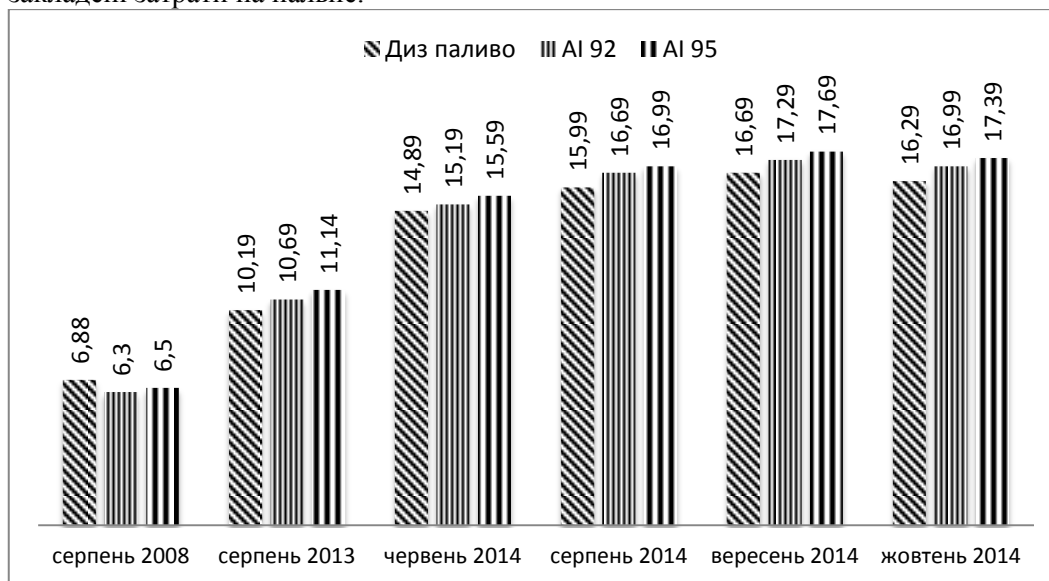

Рис. 1. Динаміка зростання цін на нафтопродукти протягом 2008–2014 рр., грн/л.

Найбільш актуальною альтернативою мінерального палива для України вважається виробництво біологічного пального на основі рослинних олій, насамперед – ріпакової, оскільки Україна володіє для цього значним ресурсним потенціалом. Тому забезпечення сільськогосподарського виробництва синтетичними видами палива, передусім біодизелем, є важливою інженерно-технологічною задачею та об'єктом інноваційних проектів.

Однак, за нашими спостереженнями, зараз переважає практика вивезення сировини для виробництва біопалива в країни ЄС. Для зміни цих негативних тенденцій потрібні інноваційні проекти з вирощування й переробки олійних культур на біопаливо в Україні, насамперед для власних потреб, а також і продажу за кордон. Тому дослідження впливу властивостей продукту таких проектів на їх конфігурацію є важливим для забезпечення енергетичної незалежності України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науково-технічними питаннями виробництва та використання біопалива займалися і продовжують свої дослідження чимало науковців [2–5]. Незважаючи на те, що зазначена проблема посідає чільне місце в роботах багатьох учених, залишається ще чимало питань щодо виробництва біодизеля, які потребують наукового дослідження.

Проблематиці управління проектами і програмами присвячені дослідження багатьох учених [6–12]. Ними та іншими науковцям в галузі проектного менеджменту розроблено теоретичні основи управління проектами та методологічний інструментарій, який має практичне застосування в різних галузях народного господарства, у тому числі й аграрному виробництві.

Однак наукова методологія управління інноваційними проектами (ІП) з комплексного вирощування й переробки ріпаку на біодизель (КВПРБ) в умовах сучасних аграрних підприємств та агрохолдингів (АПА), на нашу думку, ще недостатньо теоретично опрацьована та потребує розвитку.

Постановка завдання. Мета нашого дослідження – запропонувати концептуальну модель формування властивостей продукту інноваційних проектів з комплексного вирощування й переробки ріпаку на біодизель та їх впливу на конфігурацію таких ІП в умовах сучасних аграрних підприємств та агрохолдингів.

Виклад основного матеріалу. Властивості продукту інноваційних проектів з комплексного вирощування і переробки ріпаку на біодизель, на наше переконання та на думку інших дослідників, наприклад [12; 13], впливають на всі групи процесів управління ним. Саме продукт ІП з КВПРБ є його головним результатом для досягнення місії та цілей, заради яких, власне, й ініційований кожен такий проект [14].

Продуктом інноваційного проекту з КВПРБ вважаємо отримувану після реалізації такого ІП проектно-орієнтовану та організовану інженерно-технологічну систему (ІТС), що опирається на досконале матеріально-технічне, технологічне й кадрове забезпечення процесів комплексного вирощування і переробки ріпаку на біодизель у межах окремого аграрного підприємства чи агрохолдингу, та є системно керованою для досягнення ефективного результату – отримання синтетичного пального.

Можемо констатувати діалектичну єдність, взаємозв'язок і взаємну залежність процесу і результату: інноваційний проект є керованим процесом створення унікального продукту – ІТС з КВПРБ в окремому АПА, має свою місію та цілі, але властивості майбутнього продукту чинять суттєвий зворотний вплив на всі процеси управління складовими такого ІП [14].

Властивості продукту ІП з КВПРБ поділяють на кількісні та якісні (рис. 2).

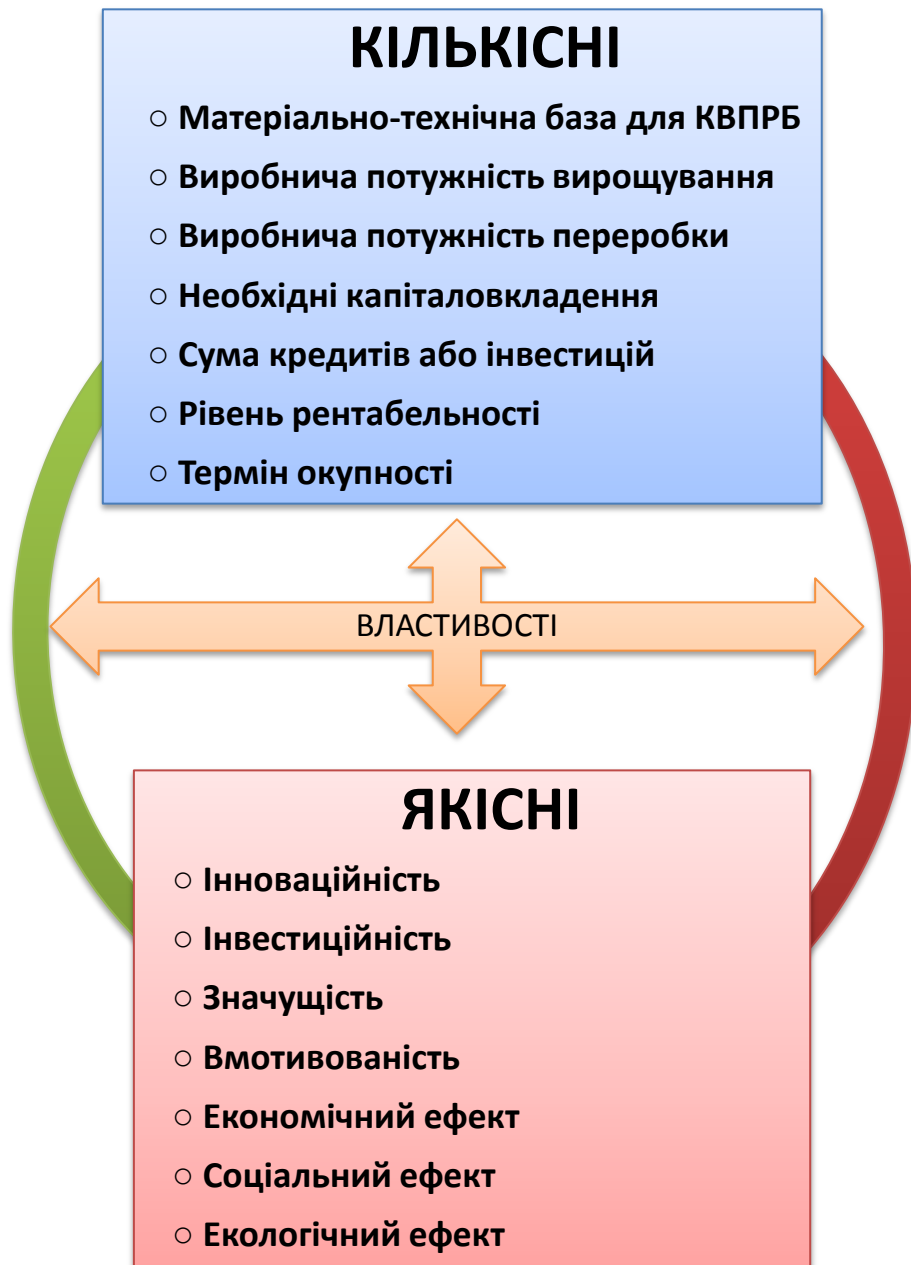

Рис. 2. Властивості продукту інноваційного проекту з КВПРБ, що впливають на процеси управління ним.

Кількісними властивостями продукту інноваційних проектів з КВПРБ є [15]:

1) показники матеріально-технічної бази (структура, кількісні і вартісні показники парку сільськогосподарських машин і переробного технологічного обладнання, земельних і виробничих площ, матеріалів та ресурсів тощо);

2) виробнича потужність вирощування, що передбачено в ІП, – кількість зібраного ріпаку;

3) виробнича потужність переробки, що означено в ІП, – кількість отриманого біодизеля та супутніх продуктів (виробленого шроту, гліцерину та добрив K_2SO_4);

4) необхідні капіталовкладення – розмір одноразових затрат грошових коштів на впровадження ІП з КВПРБ;

5) сума необхідних кредитів або інвестицій;

6) рентабельність – прибутковість проекту після запуску в експлуатацію, у тому числі, що важливо, порівняно лише з вирощуванням, зберіганням і реалізацією ріпаку як сировини;

7) окупність – термін повернення капіталовкладень у проект з КВПРБ.

Якісними властивостями ІП з КВПРБ вважаємо такі категорії:

1) інноваційність – використання у проекті з КВПРБ сучасних технологій та устаткування для вирощування і зберігання ріпаку, його переробки на біодизель, а також новітніх методів й засобів управління його впровадженням;

2) інвестиційність – привабливість для зацікавлених юридичних і фізичних осіб до вкладення коштів у проекти з КВПРБ;

3) значущість – привнесення ґрунтовних економічних, екологічних, соціальних і культурних змін на прилеглий території;

4) вмотивованість – пристосованість, схильність проекту з КВПРБ до ініціювання та впровадження;

5) економічний ефект для середовища – збільшення надходжень до місцевих бюджетів та іншої матеріальної вигоди для територіальної громади;

6) соціальний ефект – покращання рівня життя населення за рахунок створення нових робочих місць у сільській місцевості;

7) екологічний ефект – зменшення викидів шкідливих речовин в атмосферу від переходу з палива з нафти на біодизель на окресленій території.

Важливою особливістю інноваційних проектів з КВПРБ є сезонність вирощування ріпаку, що може позначитись на виході біодизеля та на наповненні ринку цим біопаливом.

У процесі управління властивостями продукту інноваційних проектів з КВПРБ необхідно враховувати оточення проекту, тобто сукупний вплив внутрішніх і зовнішніх чинників проектного середовища, що у свою чергу впливає на конфігурацію проекту. Конфігурацію ІП з КВПРБ визначають:

1) зміст проекту;

2) суть робіт із його впровадження;

3) терміни виконання робіт;

4) вартість робіт.

Покажемо вплив чинників середовища та властивостей продукту інноваційних проектів з КВПРБ на їх конфігурацію за допомогою такої концептуальної моделі (рис. 3).

Рис. 3. Модель впливу властивостей продукту ІП з КВПРБ на конфігурацію проекту.

Із цієї моделі зробимо важливий висновок про те, що зовнішні та внутрішні чинники проектного середовища впливають як на сутність продукту ІП із КВПРБ, так і на його властивості. Властивості продукту вказаних інноваційних проектів у свою чергу визначатимуть конфігурацію кожного з них.

Висновки. Продуктом інноваційного проекту із комплексного вирощування й переробки ріпаку на біодизель (КВПРБ) є проектно-орієнтована та організована інженерно-технологічна система, що опирається на досконале матеріально-технічне, технологічне та кадрове забезпечення процесів комплексного вирощування й переробки ріпаку на біодизель у межах окремого аграрного підприємства, та є системно керованою для досягнення ефективного результату – отримання синтетичного пального.

Розроблена концептуальна модель впливу властивостей продукту інноваційних проектів з комплексного вирощування і переробки ріпаку на біодизель на їх конфігурацію, що дає змогу змоделювати дію чинників проектного середовища на формування властивостей (кількісних і якісних) продукту ІП з КВПРБ, а їх, у свою чергу, – на конфігурацію кожного такого проекту, що є предметом подальших досліджень.

Бібліографічний список

1. Степований В. М. Сировинна і матеріально-технічна база для інноваційних проектів із комплексного вирощування і переробки ріпаку на біопаливо в аграрних підприємствах / В. М. Степований // Вісник Львівського національного аграрного університету : агроінженерні дослідження. – 2013. – № 17. – С. 43-49.

2. Східна інвестиційна група [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.shid-invest.com>.
3. Алтухов А. И. Мировой продовольственный кризис: причины возникновения и проблемы преодоления / А. И. Алтухов // Економіка АПК. – 2010. – № 6. – С. 145.
4. Гойсюк Л. В. Економічна ефективність виробництва сировини для переробки на біопаливо / Л. В. Гойсюк // Економіка АПК. – 2010. – № 6. – С. 46.
5. Чехов Р. А. Розвиток ринку дрібнонасієних олійних культур / Р. А. Чехов // Економіка АПК. – 2010. – № 10. – С. 37.
6. Танака Х. Руководство к Своду знаний по управлению проектами (Руководство РМВОК®). – 3-е изд. – Project Management Institute Inc., 2004. – 388 с.
7. Бурков В. Н. Как управлять проектами / В. Н. Бурков, Д. А. Новиков. – М. : Синтег, 1997. – 188 с.
8. Бушуев С. Д. Креативные технологи и управления проектами и программами : монография / С. Д. Бушуев. – К. : Саммит-Книга, 2010. – 768 с.
9. Рак Ю. П. Інформаційні технології як засіб реалізації інноваційних процесів при підготовці сучасного фахівця з аварійно-рятувальних робіт / Ю. П. Рак // Освіта регіону. – 2010. – № 3. – С. 215-220.
10. Сидорчук О. Особливості управління державними проектами розвитку сільськогосподарського виробництва / О. Сидорчук, А. Матвієнко // Вісник Львівського державного аграрного університету : економіка АПК. – 2004. – № 11 (2). – С. 415-419.
11. Flys I. Scientific and practical aspects of project management for production and reprocessing complexes / I. Flys // ТЕКА / Polish academy of sciences // Commission Motorization and power industry in agriculture. – Lublin, 2011. – Vol. 11. – P. 83-91.
12. Степований В. М. Чинники ефективного використання ресурсів інноваційних проектів комплексного вирощування та переробки ріпаку на біодизель / В. М. Степований // Теоретичні основи і практичні аспекти використання ресурсоощадних технологій для підвищення ефективності агропромислового виробництва і розвитку сільських територій : матеріали Міжнар. наук.-практ. форуму (17-20 верес. 2013 р.). – Львів : 2013. – С. 174-180.
13. Ярошенко Ф. А. Управление инновационными проектами и программами на основе системы знаний Р2М : монография / Ф. А. Ярошенко, С. Д. Бушуев, Х. Танака. – К. : Саммит-Книга, 2012. – 272 с.
14. Флис I. М. Модель впливу властивостей продукту на ініціалізацію проекту / I. М. Флис // Східно-Європейський журнал передових технологій. – 2013. – № 1/10(61). – С. 119-121.
15. Степований В. М. Властивості продукту інноваційних проектів комплексного вирощування і переробки ріпаку на біодизель / В. М. Степований // Управління проектами у розвитку суспільства : тези доп. ІХ Міжнар. конф. – К. : КНУБА, 2014. – С. 198-200.

Степований В. Вплив продукту на конфігурацію проектів з виробництва біодизеля

У дослідженні проаналізовано роль і місце продукту в теорії управління інноваційними проектами. Обґрунтовано сутність продукту інноваційного проекту з комплексного вирощування і переробки ріпаку на біодизель в умовах сучасних підприємств і агрохолдингів. Представлено концептуальну модель впливу

властивостей продукту інноваційних проектів з комплексного вирощування і переробки ріпаку на біодизель на його конфігурацію, впроваджуваних в умовах сучасних сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: управління проектами, продукт проекту, середовище проекту, модель, ріпак, біодизель.

Stepovanyy V. The product influence on project configuration concerning biodiesel producing

This research analyzes the product role and place in the theory of innovation projects management. The essence of the product of innovation project concerning the complex cultivation and processing of rape into biodiesel under conditions of modern enterprises and agricultural holdings have been grounded. The research presents the conceptual model of the impact of product properties influence concerning the complex cultivation and processing of rape biodiesel into its configuration, introduced modern agricultural enterprises.

Key words: project management, project product, project environment, model, rape, biodiesel.

Степованый В. Влияние продукта на конфигурацию проектов по производству биодизеля

В исследовании проанализированы роль и место продукта в теории управления инновационными проектами. Обоснована сущность продукта инновационного проекта по комплексному выращиванию и переработке рапса в биодизель в условиях современных предприятий и агрохолдингов. Представлена концептуальная модель влияния свойств продукта инновационных проектов по комплексному выращиванию и переработке рапса в биодизель, внедряемых в современных сельскохозяйственных предприятиях, на конфигурацию проекта.

Ключевые слова: управление проектами, продукт проекта, среда проекта, модель, рапс, биодизель.